

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2604/2023
07.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милош Николић, адвокат из ..., против тужене Основне школе „Др. Бошко Вребалов“ из Меленаца, чији је пуномоћник Јован Станков, адвокат из ..., ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о ревизијама тужиоца и тужене, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2707/22 од 31.01.2023. године, у седници одржаној 07.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, ревизија тужиоца и ревизија тужене изјављене против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2707/22 од 31.01.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину П1 1199/20 од 01.02.2022. године, поништено је као незаконито решење директора тужене број ../19 од 04.02.2019. године и решење Школског одбора тужене број ../19 од 05.03.2019. године и обавезана је тужена да тужиоца врати на рад, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 188.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2707/22 од 31.01.2023. године, жалба тужене је делимично усвојена и пресуда Основног суда у Зрењанину П1 1199/20 од 01.02.2022. године преиначена тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тужена обавезана да тужиоца врати на рад, а у преосталом делу жалба тужене је одбијена и побијана пресуда потврђена (став први изреке). Одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизију су благовремено изјавили и тужилац и тужена.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23 – други закон) и утврдио да ревизије нису основане.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код тужене на радном месту наставника ... на одређено време. Тужилац је дана 06.11.2018. године имао три часа наставе до 10,30 часова и био је одређен за помоћног дежурног у ходнику приземља школе тужене. Након тог времена тужилац је остао у учионици да припреми материјал за поподневни рад. Чуо је галаму и буку, која је долазила из ходника и помоћног степеништа, па је изашао да види шта се дешава и два пута скренуо пажњу старијим ученицима да обрете пажњу на безбедност млађих ученика. По правилу, ученици би требало да напусте ходник и учионице за време великог одмора, када временски услови дозвољавају, али то није испоштовано од стране свих ученика. Након извесног времена је чуо галаму у учионици која носи назив „Питагорина улица 3,14“ у којој је наставу имало V-2 одељење, али су били присутни учесници VI-3 одељења, којима у датом моменту ту није било место, с обзиром да је звонило прво звоно као знак да ученици треба да се врате у учионицу. Тужилац је тражио од ученика VI-3 одељења да напусте учионицу V-2 одељења и да оду у своју учионицу, које су једна поред друге. Поред тог захтева, уочио је ученика ББ отприлике на средини учионице како држи двојицу млађих ученика око врата. С обзиром да су били окренути леђима није могао да процени да ли их другарски грли или стеже око врата. Ученици VI-3 одељења су дошли до врата учионице и почели да се расправљају у смислу да није звонило тражећи изговор да остану ту где јесу. Тужилац је склонио са врата ученике ВВ, ГГ и ББ, тако што је једног по једног ђака руком погурао са врата учионице, испратио ученике VI-3 одељења до њихове учионице и ушао са њима у учионицу како би заузели своје место. Тада је требао да имају час ... код наставника ДД. Тужилац је јасно и гласно тражио од свих ученика да зазму своје место, било их је 17-18 ученика, с тим да је ББ требао неколико пута да понови захтев да седне на своје место и да му то место покаже руком. Након тога, тужилац је сео поред ученика ББ на празно место и покушао да му скрене пажњу на неприхватљиво понашање, са њим је разговарао о правима ученика и наставника, обраћајући му се мирно и сталожено без вике. Никаквих претњи, грубог понашања, сукоба ни насилног догађаја није било, већ пријатељско убеђивање између наставника и ученика. Ученица ГГ и ВВ су након предметног догађаја имале час физичког и обе су дошле до наставника физичког и рекле да ГГ боли рука зато што ју је тужилац повукао за руку и не може да ради физичко. Наставник физичког је погледао руку ГГ, видео је у пределу бицепса црвенило, али ништа није пријавио тиму за безбедност, јер је сматрао да није озбиљна ситуација и да су ученице хтеле да нађу разлог да не раде физичко.

Ученик VI-3 одељења ББ је васпитно запуштен, иако има породицу, а Центар за социјални рад са њим је имао проблеме, док су ученице ВВ и ГГ правиле проблеме другим ученицима, имале су учешће у случајевима насилног и неприхватљивог понашања и против њих је било дисциплинских поступака. Педагог школе БЂ је радила са комплетним одељењем V-2 одељење и VI-3 одељења појачан васпитни рад, јер су бучнији, а такође је радила појединачно са ученицима ових одељења и то ББ, ВВ и ГГ. Одељење V-2 код тужене је специфично јер су ученици бучнији, а ученици тог одељења и VI-3 имали су проблеме и конфликте између себе и са наставницима на часовима, за време одмора се нису придржавали правила понашања у школи. Ученик

ББ је био обухваћен индивидуалним образовним планом и програмом због проблема у учењу и понашању од петог разреда, док је ГГ на крају школске 2018/2019 имала оцену 4 из владања и укор одељенског старешине због прекршаја учињеног према другим ученицима.

Дана 07.11.2018. године од стране одељенског старешине VI-3 одељења ЕЕ сачињена је евиденција насилног и неприхватљивог понашања у којој се наводи да су у догађају учествовали ББ, ВВ и ГГ, сви из одељења VI-3 и наставник АА. У кратком опису се наводи да је догађај био 06.11.2018. године између трећег и четвртог часа за време одмора, да су ББ, ВВ и ГГ отишли до врата учионице у којој је био V-2 одељење, да је наставник АА дошао и рекао им да иду у своју учионицу, да су они рекли да није звонило и нису отишли и да их је онда наставник повукао за руке. У рубрици непосредно видљиве последице је наведено масница на руци (на мишици). О повреди је информација прослеђена директору. У извештају лекара специјалисте Опште болнице „Ђорђе Јовановић“ Зрењанин од 07.11.2018. године забележена је посета учеснице ГГ одељењу за пријем и збрињавање ургентних стања. У делу анамнезе наводи да је јуче повређена у школи након што је наставник уштиную у пределу леве надлактице, негира друге повреде, а у делу статус стоји у пределу леве надлактице хематом димензија 3x1 центиметар, наведено подручје болно, осетљиво при палпацији. Дана 27.11.2018. године сачињен је записник о ванредном инспекцијском надзору код тужене, извршено од стране просветне инспекције, по представци родитеља ЖЖ од 13.11.2018. године у вези два догађаја од 16.10.2018. године када је ЗЗ претрпео насиље од стране другог ученика ИИ из ... и од 06.11.2018. године када је кћер подносиоца пријаве ГГ вербално и физички нападнута од стране предавача ... АА, када је исти уштиную у пределу надлактице. Као мера за отклањање незаконитости, наложено је директорки школе да предузме одговарајуће мере и активности и писменим путем обавести родитеље ученика како је поступљено од стране школе у вези са пријавама на понашање тужиоца.

Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања код тужене одржао је састанак 08.11.2018. године на ком је тема била постојање сумње да је за време одмора тужилац неадекватно реаговао, односно да је повукао за руку ГГ, ученицу VI-3 одељења те констатовано да се на снимку не види да наставник вуче ученицу за руку. Процењен је ниво насиља 1. Тим је сматрао да није дошло до насилног понашања од стране наставника, али да је било неадекватног реаговања и предложено је да директорка у складу са законом преузме одговарајуће мере. Наведни тим је потом одржао састанак 06.12.2018. године на коме је прегледан видео снимак сачињен сигурносном камером у холу школе и констатовано да се дана 06.11.2018. године на снимку у означеном периоду од 10,43,59 до 10,448,05 види да је у 10,46,07 тужилац дошао до врата учионице која носи интерни назив „Питагорина улица 3,14“ и почео да се обраћа особама које се у том тренутку не виде на снимку, да би се у 10,46,12 видело како посеже руком и из учионице изводи особу за коју су чланови тима утврдили недвосмислено да је ученица ВВ, а да би се у 10,46,17 видело повлачење применом физичке силе особе која је од чланова тима идентификована као ученица ГГ, да би у 10,46,17 тужилац ушао у наведену учионицу и из ње изаша заједно са учеником ББ, кога је наставио да прати до суседне учионице и заједно са њим ушао у њу и затворио врата за собом. Чланови тима су поводом понашања тужиоца према ученику ББ заузели став да је на основу прикупљених изјава извесно да је тужилац својим понашањем и тоном омаловажавао именованог ученика, што се по протоколу сматра

првим степеном психичког насиља и злостављања. Тим је донео једногласан став да је извесно да је тужилац својим понашањем дана 06.11.2018. године повредио забрану физичко-психичког насиља и злостављања у нивоу 1. степена и дао предлог директору са поступи у складу са законом.

Закључком директора тужене о покретању дисциплинског поступка број 1537/18 од 10.12.2018. године против тужиоца је покренут дисциплински поступак због основане сумње да је 06.11.2018. године учинио повреду из члана 110. – 113. Закона о основама система образовања и васпитања на тај начин што је повлачењем за руку ученика ВВ и ГГ односно за капуљачу јакне ученика ББ нанео лаке телесне повреде ученици ГГ чиме је повредио забрану физичког насиља и злостављања да би затим наставио да прати ученика ББ, ушао са њим у суседну учионицу у којој се настава обавља и сео у клупу поред наведеног ученика, све време вичући на њега, чиме је повредио забрану психичког насиља и злостављања. Решењем директора тужене број ../19 од 04.02.2019. године тужилац је проглашен одговорним за учињену повреду из члана 111. Закона о основама система образовања и васпитања и изречена му је мера престанка радног односа. Против наведеног решења тужилац је дана 21.02.2019. године изјавио жалбу која је решењем Школског одбора тужене број ../19 од 05.03.2019. године одбијена као неоснована и потврђено да је поступак доношења решења правилно спроведен и да је оспорено решење према закону засновано.

На основу утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је решење директора тужене број ../19 од 04.02.2019. године незаконито и поништио га је јер из изведених доказа не произлази кршење забране психичког и физичког насиља према ученику. Стога је првостепени суд тужиоца и вратио на рад .

Другостепени суд је пресуду првостепеног суда потврдио у делу одлуке о законитости решења директора, а преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца да се врати на рад, јер је дана 31.08.2019. године истекао рок на који је тужилац засновао радни однос на одређено време.

По становишту Врховног суда, насупрот ревизијским наводима туженог, другостепени суд је на утврђено чињенично стање правилно применио одредбе Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ број 88/17...27/18).

Одредбама чланова 111.-112. наведеног Закона прописана је забрана насиља, злостављања и занемаривања и забрана вређања угледа части и достојанства, а одредбом члана 166. став 5. прописано је да запосленом који учини, поред осталих повреда, повреду забране прописане чланом 110, 111. и 113 овог закона, односно други пут изврши повреду забране прописане чланом 112. овог закона, изриче се мера престанка радног односа.

Оспорено решење у делу којим се тужиоцу ставља на терет да је пратио ученика ББ, ушао са њим у суседну учионицу у којој се настава обавља и сео у клупу поред наведеног ученика, све време вичући на њега, чиме је повредио забрану психичког насиља и злостављања, није законито, јер из утврђеног чињеничног стања произлази да је тужилац сео поред ученика ББ на празно место и покушао да му скрене пажњу на неприхватљиво понашање, да је са њим разговарао о правима ученика

и наставника, обраћајући му се мирно и сталожено без вике и да никаквих претњи, грубог понашања, сукоба ни насилног догађаја није било, већ пријатељско убеђивање између наставника и ученика. Стога, нису цењени наводи ревизије туженог које се односе на доказни поступак, оцену изведених доказа и утврђено чињенично стање, јер то према одредби члана 407. став 2. ЗПП не може бити ревизијски разлог.

Што се тиче преосталог дела решења, којим је тужиоцу стављено на терет да је повлачењем за руку ученика ВВ и ГГ односно за капуљачу јакне ученика ББ нанео лаке телесне повреде ученици ГГ, чиме је повредио забрану физичког насиља и злостављања, правилно је, насупрот навода туженог ревидента, другостепени суд нашао да нису испуњени услови за дисциплинску одговорност тужиоца. Оспорено решење о престанку радног односа тужиоцу није законито, јер приликом његовог доношења нису правилно примењене одредбе Закона о основама система образовања и васпитања и одредбе Закона о раду. Ово стога што Законом о основама система образовања и васпитања за повреду забране из цитираних чланова нису прописани посебни услови за изрицање дисциплинске мере, из чега произлази да се за изрицање дисциплинске мере престанка радног односа примењују одредбе Закона о раду који је важио у време учињене повреде. Одредбом члана 179. став 2. Закона о раду изричито је прописано да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који својом кривицом учини повреду радне обавезе, између осталог и тако што учини другу повреду радне обавезе утврђену општим актом, односно уговором о раду, из чега произлази да је за отказ уговора о раду из овог разлога, неопходно да је повреда радне обавезе учињена кривицом запосленог.

Кривица запосленог код повреде радне обавезе је услов за могућност отказа уговора о раду запосленог. Кривица подразумева умишљај или нехат. То је психички однос учиниоца према повреди радне обавезе и њеним последицама. Разлог за искључње кривице је, поред осталог и стварна заблуда која постоји када је запослени учинио повреду радне обавезе, погрешно сматрајући да постоје околности према којима би, ако су оне стварно постојале, предузимање или непредузимање радње било допуштено. Од кључног значаја је психички однос тужиоца према повреди радне обавезе и њеним последицама. У конкретном случају, тужилац је, како правилно закључује другостепени суд, сматрао (у поступку није утврђено да ли је оправдано сматрано или не) да својим поступањем спречава инцидент, јер је видео ББ како стеже рукама око врата два млађа ученика и повлачење ученика, који нису хтели да се врате у учионицу, било је резултат спровођења мера чувања безбедности ученика, а та радња и настала последица нису обухваћене вионошћу тужиоца, те стога нема места ни његовој дисциплинској одговорности, због чега је и у том делу оспорено решење незаконито.

Неоснована је ревизија тужиоца да је другостепени суд погрешно применио материјално право, када је преиначио првостепену одлуку и одбио захтев тужиоца за враћање на рад. Тужилац је са туженим засновао радни однос на одређено време до 31.08.2019. године, а тај рок је истекао до закључења главне расправе, па су неосновани наводи ревидента тужиоца да има право да се врати на рад на основу одредбе члана 191. Закона о раду, што не утиче на његово право на накнаду штете у висини изостале плате до дана истека уговора о раду на одређено време.

Из свега изнетог, Врховни суд је одлучио као у изреци на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**